

sürdüren yeni düzen liderleri Endonezya'nın birliğini korumayı amaçlayan Pancasila'yi, devlet başkanına kuvvetli yetkiler sağlayan 1945 anayasasını, ordunun ikili görev ilkesini ve üç partili sistemi Endonezya'nın problemlerine en uygun çözüm yolu olarak görmektedirler.

BİBLİYOGRAFYA :

J. Th. P. Blumberger, *De Nationalistische Beweging in Nederlandsch Indie*, The Hague 1931; J. S. Furnivall, *Netherlands India*, Cambridge 1939; G. McT. Kahin, *Nationalism and Revolution in Indonesia*, Ithaca 1952; B. J. O. Schrieke, *Indonesian Sociological Studies*, The Hague 1959, I-II; B. H. M. Vlekke, *Nusantara: A History of Indonesia*, The Hague 1959; W. F. Wertheim, *Indonesian Society in Transition*, The Hague 1959; R. van Niel, *The Emergence of the Modern Indonesian Elite*, The Hague 1960; B. R. O' G. Anderson, *Some Aspects of Indonesian Politics under the Japanese Occupation, 1944-1945*, Ithaca 1961; H. Feith, *The Decline of Constitutional Democracy in Indonesia*, Ithaca 1962; *Indonesia* (nşr. R. T. McVey), New Haven 1963; R. T. McVey, *The Rise of Indonesian Communism*, Ithaca 1965; D. S. Lew, *The Transition to Guided Democracy in Indonesia*, Ithaca 1966; B. Dahm, *Sukarno and the Struggle for Indonesian Independence*, Ithaca 1969; *Indonesian Political Thinking, 1945-1965* (ed. H. Feith — L. Castles), Ithaca 1970; A. J. S. Reid, *The Indonesian National Revolution, 1945-1950*, Victoria 1974; R. Mortimer, *Indonesian Communism under Sukarno: Ideology and Politics, 1959-1965*, Ithaca 1974; L. E. Williams, *Southeast Asia: A History*, New York 1976, s. 70-87, 133-134, 171-182, 210-216, 252-259; *The History of South-East and East Asia* (ed. Khoo Kay Kim), Kuala Lumpur 1977, s. 123-165; H. Crouch, *The Army and Politics in Indonesia*, Ithaca 1978; J. D. Legge, *Indonesia*, Sydney 1980, s. 72-194; M. C. Ricklefs, *A History of Modern Indonesia*, London 1981, s. 20-272; *Regional Dynamics of the Indonesian Revolution, 1945-1949* (ed. A. R. Kahin), Honolulu 1985; D. G. E. Hall, *A History of South-East Asia*, London 1987, s. 301-365, 497-529, 580-591, 613-624, 789-797, 890-896, 933-939; N. B. Mody, *Indonesia under Suharto*, New Delhi 1987; A. W. Nieuwenhuis, "Indonezya", *İA*, V/2, s. 996-1008; "Indonesia", *Eİ²* (İng.), III, 1221-1224; "Indonesia", *EBr²*, IX, 483-491.

İSMAİL HAKKI GÖKSÖY

ENDÜLJANS

Hristiyanlık'ta, işlenen günahlardan dolayı dünyada çekilecek cezanın belirli şartlar karşılığında kilise tarafından affedilmesi anlamında kullanılan terim.

Latince *indulgentiadan* gelen (İng. ve Fr. *indulgence*) bir kelime olup sözlük anlamı "bağışlama"dır. Hristiyanlık'ta sadece Katolik kilisesine has bir terim ola-

rak Tanrı tarafından affedilen günahların dünyevi cezalarının kilise tarafından kısmen veya tamamen bağışlanmasını ifade etmektedir.

Hristiyanlık'ta günahın iki yönlü zararı vardır. Öncelikle insan günah işlemekle Tanrı'nın emrini çiğnemiş, dolayısıyla ondan yüz çevirmiş, herhangi bir şeyi Tanrı'ya tercih etmiş olmaktadır. Bu durum, günahın Tanrı'ya karşı işlenmiş olan suç ve hata yönünü ortaya koyar. Öte yandan günah, hem günah işleyene hem de mensubu bulunduğu cemaate zarar vermektedir. Bu sebeptendir ki gerek ruhları arındırmak gerekse dünya hayatındaki ahlâkî nizamın kudsiyetini muhafaza etmek için günaha yol açan söz ve davranışlara karşılık birtakım cezaî müeyyideler konulmuştur. Hristiyanlık'ta bu müeyyideler dünyevi ve uhrevî olmak üzere iki kısıma ayrılır. Günah karşılığı verilen cezalar ilâhî adalet gereği ıstıraplar, sefaletler, çeşitli sıkıntı ve üzüntüler şeklinde bu dünyada veya cehennem ateşi şeklinde âhirette ya da arındırıcı cezalar olarak a'râfta verilir ve hiçbir günah cezasız kalmaz. Ancak suçların bu dünyada cezalandırılması onların affedildiği anlamına gelmez, âhirete ertelendiğini gösterir. Diğer taraftan bir kısım günahların cezası da sadece bu dünyada verilmekte, âhirette intikal etmemektedir.

Hristiyanlık'ta, gerekli şartlar yerine getirildiği takdirde Kutsal Ruh'a karşı işlenen suçların dışındaki bütün günahların affedilebileceği kabul edilmiştir. Tanrı'nın emirlerini yapmamak veya yasaklarını çiğnemek şeklinde Tanrı'ya karşı işlenmiş olan suçtan doğan günah ya bizzat Tanrı tarafından veya onun adına kilise tarafından affedilebilmekteyse de bu durum günah sonucu ortaya çıkan dünyevi ceza ve kefaretleri ortadan kaldırmamaktadır. Kitâb-ı Mukaddes'te buna dair örnekler çoktur. Ahd-i Atîk'e göre Hz. Dâvûd, Uriya'nın karısı ile zina ettikten sonra işlediği suçun farkına varır ve Peygamber Natan'la aralarında şu konuşma geçer: "Ve Dâvûd Natan'a dedi: Rabb'e karşı suç ettim. Ve Natan Dâvûd'a dedi: Rab da senin suçunu sildi; ölmeyeceksin. Fakat küfretmek için bu işle Rabb'in düşmanlarına büyük fırsat verdiğinden dolayı sana doğan çocuk da mutlaka ölecektir" (II. Samuel, 12/13-14). Burada anlatılan olayda Dâvûd işlediği suç sebebiyle pişman olun-

ca Rab onun suçunu bağışlamış, ancak suçun cezası ortadan kalkmamıştır. Katolikler'deki a'râf inancı da Tanrı bağışlasa bile suçun dünyevi cezasının devam ettiğini göstermektedir. Zira Katolik inancına göre suçu Tanrı tarafından bağışlanan, fakat dünyevi cezasını çekmeden ölenler a'râfta azap görmek suretiyle bu suçtan arınmaktadırlar.

Yeryüzünde yaşayan her insan günah işleyebileceği için herkes Tanrı'nın bağışlamasına muhtaçtır. "Eğer günahımız yoktur dersek kendi kendimizi aldatırız ve bizde hakikat olmaz. Eğer günahlarımızı ikrar edersek günahlarımızı bize bağışlamak ve bizi her haksızlıktan temizlemek için O (Tanrı) sadık ve âdildir" (I. Yuhanna, 1/8-9).

Hristiyanlık'ta Tanrı'dan başka bazı kişi ve kuruluşlara da günahları bağışlama yetkisi verilmiştir. Nitekim Hz. İsa günahları bağışlamış ve bu yetkiyi havârilere de tanımıştır. Havârilere de onların halefi kabul edilen kilise Tanrı adına fertlerin günahlarını bağışlayabilmektedir. Günahların Allah'a karşı olan kısmının yine Allah adına bağışlanması, "günah itirafı" adı verilen dinî bir merasimle gerçekleşmektedir. Kişi işlediği günahı itiraf eder, pişman olur ve tövbe edip Tanrı'ya tam bir itaat içinde kötülüğü bırakırsa papaz onun günahını affetmektedir. Fakat bu bağışlama, günahın dünyevi karşılığının ortadan kalkması için yeterli değildir. Affedilen günahların dünyevi cezalarının kilise tarafından bağışlanmasına ise endüljans denilmektedir.

Sadece Katolik hristiyanlar tarafından kabul edilen endüljansın dogmatik temelleri, günahın affedilmesinden sonra da devam eden dünyevi ceza inancı ile bütün hristiyanların bir "azizler birliği" oluşturduğu kanaatine dayanmaktadır. Günahlarla ilgili dünyevi ceza inancı çeşitli konsil kararlarında ifade edilmiştir (*La Documentation catholique*, s. 198). Azizler birliği inancına gelince, Hristiyanlığa göre insanlar Tanrı'nın bir lufu olarak tabiat üstü bir bağla birbirlerine bağlanmışlardır. Bu sebeptendir ki birinin günahı diğerlerine zarar, iyiliği ise fayda verir. Hristiyanlar, Âdem'in suçunun bütün insanlara sirayet ettiği gibi Mesih'in kurtarıcılığının da bütün insanlara şâmil olduğunu kabul ederler. Bundan dolayı insanlar Mesih'te birleşmeye çağırılmışlardır (Yuhanna, 15/5;

Korintoslular'a Mektup, 12/27). Nasıl ki Mesîh kendisi suç işlemediği halde insanlar için acı çekmiş, onların kurtuluşu için kendini feda etmişse (Petrus'un I. Mektubu, 2/21-25) ona tâbi olanlar da doğru yolda dua ederek, iyilikler yaparak, tövbe ve istiğfar ederek birbirlerine yardımcı olmalıdırlar. Hristiyanlık'taki azizler birliği kavramı bu inançtan doğmuştur. Bu birlik insanların dua, tövbe, dayanışma gibi hususlarla birbirlerine yardımcı oldukları karşılıklı iş birliği müessesesidir. Bu yardım sadece yaşayanlara değil arındırıcı azaba uğrayan ölümlere de yapılabilir. Endüjans uygulaması, temelde tövbe sakramentinin tarih içerisinde gelişmesinden doğmuştur. Hristiyanlığın başlangıcından VI ve VII. yüzyıllara kadar vaktiz sonrası işlenen günahların bağışlanması işi oldukça zahmetliyd ve ağır işliyordu. Bu dönem "umumi tövbe" dönemi değildi. Diğer taraftan günahın Tanrı nezdinde suç oluşturan yönüyle tabii sonucu olan dünyevî ceza birbirinden net olarak ayrılmamıştı. Günah itirafı sakramenti günahın tamamen affını hedefliyordu. VII. yüzyıldan XI. yüzyıla kadarki dönemde "özel (ferdî) tövbe"nin yaygınlaşıp müesseseseleşmesi günahdaki suç ve cezanın birbirinden iyice ayrılmasına sebep oldu.

XI ve XII. yüzyıllarda endüjans uygulamaları başladı. XIII. yüzyılda teologlar endüjansın meşruiyetini kabul ettiler. Ölümler için ilk endüjans ise resmen XV. yüzyılda ortaya çıktı. Trente Konsili (1543-1564), endüjansın mahiyetiyle ilgili dogmatik açıklamada bulunmamakla birlikte endüjans uygulamasının hristiyanlar için faydalı ve kurtuluş sağlayıcı olduğunu belirterek bu uygulamanın faydasızlığını, kilisenin böyle bir yetkisinin olmadığını savunanların görüşünü reddetti (Adnès, s. 1719). Öte yandan papaların çeşitli zamanlarda yayımladıkları genelgelerle de endüjansın meşruluğu ve faydası vurgulanmıştır (Papa VI. Clement, V. Martin, IV. Sixte, X. Leon, VI. Pie, XI. Pie ve XII. Pie'nin bu konuda genelgeleri vardır).

Endüjansın meşruiyet kazanmasından sonra kilisenin o günkü politikası ve hristiyan toplumların karşılaştıkları prob-

lemlere göre çok değişik alanlarda uygulamaları yapılmıştır. Meselâ Clermont Konsili'nin bir kararına göre, "Eğer bir kimse şöhrat ve para için değil de sadece dinî gayeler ve Kudüs kilisesini kurtarmak maksadıyla yola koyulursa (Haçlı seferine katılırsa) onun bu yolculuğu her tür tövbe yerine geçecektir". Papa VII. Boniface bir genelgesinde şöyle demektedir: "Güvenilir eski bir geleneğe göre bu muhteşem kiliseye (Roma'daki St. Pierre Kilisesi) gelenlerin günahları bağışlanmaktadır. Biz de bu af ve bağışlamaları tasdik ediyor, saygı ve tövbe ile gelen bütün inananlara, içinde bulunduğumuz ve gelecekteki yüzyıllarda bütün günahlarının affını vaad ediyoruz" (*La Documentation catholique*, s. 209). Fakat endüjans müessesesi zamanla bozulmuş, yüzyıllar boyunca kilise tarafından para karşılığı endüjans dağıtılmış, nihayet kilise yanlış ve usulsüz uygulamaları yasaklayarak endüjansın aslî unsurlarının korunması gerektiğine karar vermiştir (*a.g.e.*, s. 211-212). Bu konuda en açık ve ayrıntılı bilgi, 1 Ocak 1967 tarihli papalık genelgesiyle (*Indulgentiarum Doctrina*) ortaya konulmuştur. Bu genelgeye göre endüjansın, günahların cezalarını gidermeye yönelik diğer vasıtalarla ortak noktaları olmasına rağmen onlardan açık şekilde farklıdır. Endüjans kilise günahların affı için sadece dua etmez, fakat taşıdığı otoriteye dayanarak dünyevî cezaların affı için Mesîh ve azizlerin kefaret hazinesinden insanlara dağıtır. Kilisenin endüjans dağıtmaktaki gayesi, sadece dünyevî cezaya çarptırılanların cezalarına kefaret olmak suretiyle onlara yardım etmek değil aynı zamanda onları tövbeye ve yardıma, özellikle de imanı güçlendirici hayırlı işler yapmaya özendirmeğidir.

Papa VI. Pavlus tarafından 1 Ocak 1967'de ilân edilen, daha sonra kilise kanununda da yer alan şekliyle endüjans, Tanrı tarafından affedilen suçların dünyevî cezalarının kilise tarafından bağışlanmasıdır. Endüjans kısmî veya küllî olabilir, ölümler için de kullanılabilir. Endüjansın verilmesi kilise tarafından emredilen hayırlı işleri yapmak, Tanrı'yı sevmek, günahlardan kaçınmak, Mesîh'in bağışlarına güvenmek, azizler birliğinin kişi için çok faydalı olduğuna kesin olarak inanmak gibi şartların yerine getirilmesine bağlıdır.

İslâm dinine göre özellikle kul hakkını ilgilendirmeyen günahların dünyevî ve uhrevî cezasını affetme yetkisi bütü-

nüyle Allah'a aittir. Peygamberler de dahil olmak üzere hiçbir kulun ulûhiyyete ait yetkilere sahip olması mümkün değildir. Aksi bir anlayış, bütün semavî dinlerin temel ilkesini oluşturan ve İslamiyet tarafından önemle vurgulanan tevhid inancına aykırı olur. Kur'an-ı Kerim'de, "Günahları Allah'tan başka kim affedebilir ki!" (Âl-i İmrân 3/135) tarzında yer alan ifadenin dışında birçok âyetle af ve mağfiret ulûhiyyetin bir niteliği olarak Allah'a nisbet edilmiştir. Bu husus hadislerde de aynı şekilde vurgulanmıştır (bk. M. F. Abdülbâki, *el-Mu'cem*, "afv", "ğfr" md.leri; Wensinck, *el-Mu'cem*, "afv", "ğfr" md.leri). İslâm inancına göre işlenen günahın affedilmesi ve mânevî arınmanın sağlanması için herhangi bir dinî kuruluş veya kişiye başvurmaya gerek yoktur. Yaptığına pişman olmak, günahattan fiilen elini çekmek ve bir daha yapmamaya karar vermek suretiyle gerçekleşecek samimi bir tövbe (tevbe-i nasûh) mânevî arınma için yeterlidir. Ancak işlenen günah kul hakkına tecavüz niteliği taşıyorsa hak sahibinin hakkının ödemesi veya ondan helâllik alınması gerekir. Oruç gibi kazâ edilmesi mümkün olan bir ibadet konusunda gösterilen ihmalin yol açtığı günahattan kurtulmak için de onun kazâ edilmesi icap eder. Bunlardan başka işlenen suça karşılık naslarla belirlenmiş bir ceza varsa ona da rızâ gösterilmelidir (bk. AF; TEVBE). Kelâm mezhepleri tarafından farklı şekillerde yorumlanan şefaate müessesesi de hiçbir mezhebe göre endüjans niteliği taşımaz. Zira şefaate taraftar olanlar bunun âhiret hayatı için söz konusu olduğunu kabul ederler. Muhtelif âyetlerde ancak Allah'ın izin verdiği kimselerin şefaatte bulunabileceği de ifade edilmiştir (meselâ bk. el-Bakara 2/255; Yûnus 10/3; ez-Zümer 39/44).

Kur'an-ı Kerim'in çeşitli âyetlerinde, Ehl-i kitap bilginlerinin, ne kadar çok olursa olsun ilâhî gerçekler karşısında değersiz sayılan menfaatler uğruna (semen-i kalîl) Allah'ın âyetlerini değiştirdikleri belirtilir (meselâ bk. el-Bakara 2/79, 174-175; Âl-i İmrân 3/77). Tövbe süresinde ise yahudilerle hristiyanların, din adamlarını tanrılaştırmak suretiyle tevhid inancını bozdukları ifade edildikten sonra (9/31) bu din adamlarının insanların mallarını haksız yere yedikleri ve onları Allah yolundan saptırdıkları (9/34) ifade edilir. Kur'an'ın bu tür beyanlarının endüjans anlayışını da hedef aldığıni söylemek mümkündür.

BİBLİYOGRAFYA :

M. F. Abdülbâki, *el-Mu'cem*, "afv", "ğfr" md.leri; Wensinck, *el-Mu'cem*, "afv", "ğfr" md.leri; Pierre Adnès, "Indulgences", *Dictionnaire de Spiritualité*, fas. XLVIII-XLIX, Paris 1970, s. 1713-1728; Buhârî, "Da'avât", 46; Müslim, "Zikr", 47; Tirmizî, "Da'avât", 46; Kurtubî, *el-İ'lam* (nşr. A. Hicâzî es-Sekkâ), Kahire 1980, s. 407; Elmalılı, *Hak Dini*, II, 1132; IV, 2514; Reşid Rîzâ, *Tefsîrû'l-menâr*, V, 144; X, 427; *Code de droit canonique*, Paris 1984, s. 176-177; Ahmed Şelebi, *Mukârenetü'l-edyân II: el-Mesîhiyye*, Kahire 1984, s. 267; Suat Yıldırım, *Mevcut Kaynaklara Göre Hristiyanlık*, Ankara 1988, s. 147-148; "Constitution apostolique 'Indulgentiarum doctrina' sur la révision des indulgences", *La Documentation catholique*, LXIV/1487, Paris 1967, s. 197-218; A. Boudinon, "Indulgences", *ERE*, VII, 252-255; *ABr.*, VIII, 186; "Bağışlama", *Büyük Larousse*, İstanbul 1986, II, 1199.

ÖMER FARUK HARMAN

ENDÜLÜS

İslâm hâkimiyetindeki İspanya.

I. SİYASÎ TARİH

II. TEŞKİLAT

III. SANAT

Araplar tarafından İspanya için kullanılan ve ülkeden tamamen çıkarılmalarından sonra İspanyolca'ya *Andalucia* şeklinde ve önceleri yalnız "müslüman İspanyası" anlamında geçen Endülüs (Endelüs) kelimesinin kökeni kesin biçimde tesbit edilebilmiş değildir. Bugün genellikle, Hispania karşılığı olarak ilk defa fethinden sonra 98 (716) yılında basılmış bir sikke üzerinde görülen ismin, V. yüzyılda Kuzey Afrika'ya geçmeden önce on sekiz yıl kadar İspanya'nın güneyinde kalan Vandallar'ın (Vandalus) adından türetilmiş olabileceği (Vandalicia [Vandal ülkesi]) kabul edilmektedir (E. Lévi-Provençal, *Espana musulmana*, IV, 45). Müslümanlar başlangıçta Endülüs ismini, bir süre ellerinde tuttıkları Fransa'nın güneyindeki Septimania bölgesi dahil İspanya'da yönetimleri altına aldıkları toprakların tamamı için kullandılar. Ancak 718'de başlatılan ve yaklaşık sekiz asır devam eden hristiyanların "reconquista" (Endülüs'ü müslümanlardan geri alma) hareketinin gelişme seyri içerisinde, özellikle XI. yüzyıldan itibaren İslâm hâkimiyeti alanının gittikçe küçülmesine paralel olarak bu ismin başlangıçtaki geniş kapsamlı anlamı daralmaya başladı ve sonunda Endülüs adı sadece küçük Benî Ahmer (Nasrî) Emirliği'nin idaresindeki topraklara münhasır kaldı. Andalucia ismi bugün İspanya'da hâlâ kullanılmak-

ta ve Almeria (el-Meriye), Granada (Gir-nata), Jaén (Ceyyân), Cordoba (Kurtuba), Sevilla (İşbîliye), Huelva (Velbe), Malaga (Mâleka) ve Cadiz (Kâdis) vilâyetlerini içine alan bölgeyi ifade etmektedir.

I. SİYASÎ TARİH

1. **Fetih ve Valiler Dönemi (711-755).** İlk İslâm fetihlerinin son halkasını Endülüs'ün fethi teşkil eder. Birinci elden bir kaynak mevcut olmadığı için bu fethin tarihi ve seyri hususunda bilinenler sonraki yıllarda yazılmış eserlerden intikal etmekte ve aralarında tutarsızlıklar, hatta çelişkiler bulunduğu görülmektedir. İspanya'da ilk fetih hareketinin başlangıç tarihi hakkında farklı iki rivayet vardır. Birinci rivayete göre bu tarih, Hz. Osman'ın emriyle Abdullah b. Nâfi' b. Husayn ve Abdullah b. Nâfi' b. Abdülkays'ın sevk ve idare ettikleri bir donanmayla karaya çıkılan 27 (647) yılı, ikinci rivayete göre ise genellikle kabul edildiği üzere Târik b. Ziyâd'ın emrindeki kuvvetlerin çıktığı 92 (711) yılıdır. Birinci rivayetin doğru olmaması gerekir, çünkü 27 yılında müslümanlar henüz bugünkü Tunus'u geçmemişlerdi ve ayrıca o tarihte bu iş için gerekli deniz gücüne de sahip değillerdi. Öte yandan eğer Endülüs gerçekten o yıl fethedilmiş olsaydı tarihçilerin daha sonra gerçekleştirilen Kıbrıs'ın fethi için müslümanların ilk deniz ötesi fetih harekâtı dememeleri gerekirdi.

İlk İslâm fetihlerinin seyri dikkate alındığında, 710 yılına kadar birkaç şehir ve kale dışında Kuzey Afrika'nın tamamını ele geçirmiş olan müslümanların yeni bir hamle daha yapmaları tabii görünmektedir. Kuzey Afrika Valisi Mûsâ b.

Nusayr, Emevî Halifesi Velid b. Abdülme-lîk'ten izin alarak Tarîf b. Mâlik kumandasındaki yaklaşık 500 kişilik bir birliği 710 yılının ilkbaharında keşif gayesiyle İspanya'nın güney kıyılarına yolladı. Mûsâ b. Nusayr, Tarîf b. Mâlik'in bol miktarda ganimetle dönmesinden sonra İspanya'nın fethi için hazırlıklara başladı ve 711 ilkbaharında âzatlısı Berberî asıllı Târik b. Ziyâd kumandasında 7000 kişilik bir orduyu, arkasından da 5000 kişilik bir takviye birliğini İspanya'ya gönderdi. Bu sırada İspanya'da hüküm süren Vizigot Krallığı taht kavgaları, toplum içindeki çatışmalar ve yahudileri zorla hristiyanlaştırma politikasının sebep olduğu çeşitli problemlerle karşı karşıya idi. İslâm ordusunun İspanya'ya geçişinde, Vizigotlar'la ilişkileri bozuk olan Ceuta (Sebte) hâkimi Julianos'un da yardımları dokundu. Târik İspanya'nın en güneyindeki Calpe (Cebelitârik, Gibraltar) dağında karargâhını kurduktan sonra yakınındaki Algeciras'ı (Cezîretülhadrâ) kontrol altına aldı ve çok geçmeden Rio Barbate (Vâdiilekke) kıyısında karşılaştığı Kral Rodrigo kumandasındaki kalabalık bir Vizigot ordusunu, üç gün veya bir hafta (İbn İzârî, II, 8) süren zorlu bir savaş sonunda büyük bir kısmını imha etmek suretiyle ağır hezimete uğrattı. Artık İspanya'nın fethi için müslümanların önünde ciddi bir engel kalmamıştı. Nitekim Târik'in bu savaş sonrasında görevlendirildiği kumandanlar kısa sürede Malaga, Elvira (İlbîre) ve Cordoba'yı ele geçirirlerken kendisi de Ecija'yı (İstice) ve arkasından Vizigotlar'ın başşehri Toledo'yu (Tuleytula) fethetti. Bu sıralarda Vizigot idaresinden memnun olmayan bazı şehir ve

Endülüs